

Dia Mundial contra el Tràfic de Persones

El trànsit humà, entès com el moviment il·legal d'éssers humans amb propòsits d'esclavitud, explotació sexual, treballs forçats o extracció d'òrgans és considerat delictes internacional per violar diversos drets fonamentals recollits en la Declaració Universal de Drets Humans com ara el Dret a la vida, a la llibertat i a la seguretat de la persona (art 3), la Prohibició de l'esclavitud (art 4), la Prohibició de la tortura i dels tractes inhumans o degradants (art 5), el Dret a la llibertat de moviment (art 13) o el Dret al treball i a condicions laborals justes i favorables (art 23).

Amb aquest propòsit, el dia 30 de juliol se celebra el Dia Mundial contra el Tràfic de Persones per a fomentar la consciència col·lectiva sobre la tracta i promoure els drets de les víctimes.

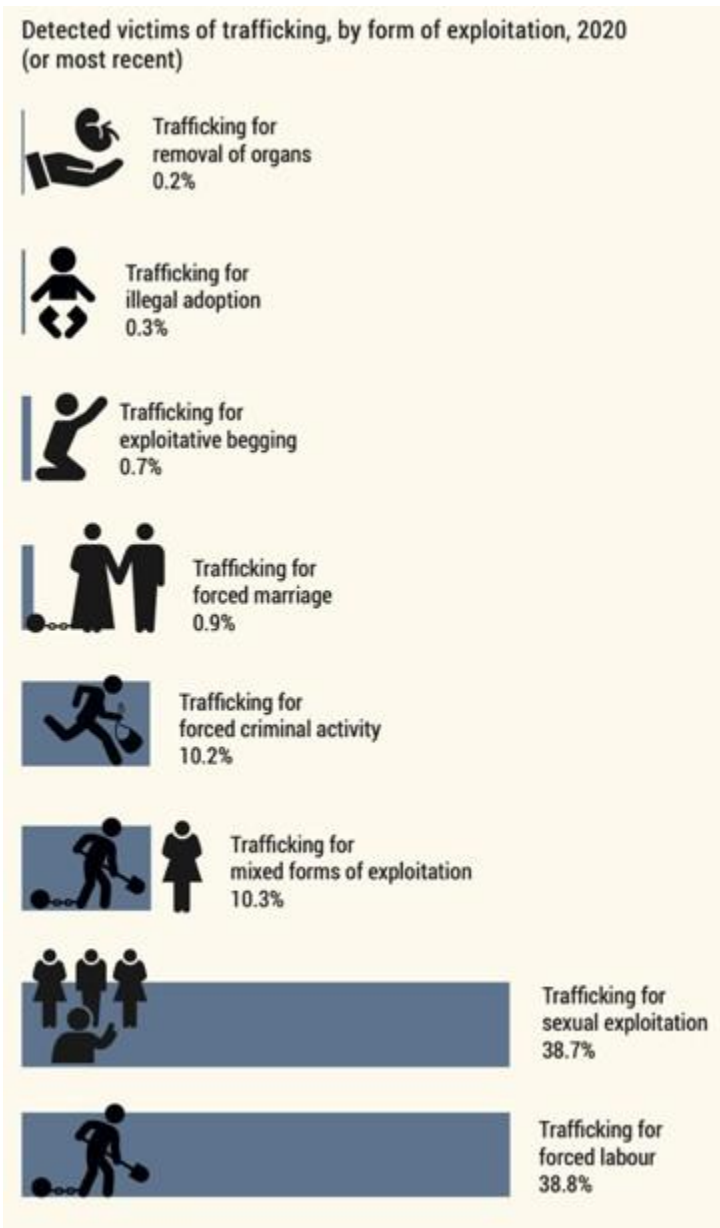
La convenció de les Nacions Unides contra la Delinqüència Organitzada Transnacional defineix tràfic de persones com la “captació, el transport, el trasllat, l'acolliment o la recepció de persones, recorrent a l'amenaça o a l'ús de la força o altres formes de coacció per a obtenir el consentiment d'una persona que tingui autoritat sobre una altra, amb

finalitats d'explotació”. A més d'aquesta Convenció adoptada a Palerm, Itàlia (2000), les Nacions Unides també va elaborar aquest mateix any un Protocol per a Prevenir, Reprimir i Sancionar el Tràfic de Persones el focus d'interès de les quals s'estableix principalment en dones i nens per representar entre el 22% i el 50% dels casos totals de tràfic de persones.

A nivell numèric.

Mundialment segons les dades de l'Organització Internacional del Treball (OIT) al voltant de 40.3 milions de persones sofreixen formes modernes d'esclavitud dins de les quals unes 2.5 milions són reconegudes com a víctimes del tràfic. No obstant això, a causa de la naturalesa clandestina de la pròpia activitat, per cada víctima del tràfic identificat s'estimen 20 altres casos més sense identificar. Per a això, les dades ofertes no comprenen l'exactitud desitjada. A pesar que la modalitat més coneguda sigui l'explotació sexual, des de 2020, segons l'Oficina de les Nacions Unides contra la Droga i el Delictes (UNODC, en anglès), el nombre de víctimes amb finalitats de treball forçós està en augment representant un 38.8% i establint-se com primera forma d'explotació seguida amb un 38.7% del tràfic per explotació sexual.

Tal com es pot observar en la següent imatge oferta per la UNODC en el Global Report on Trafficking in Persons (2022), es mostren les vuit formes més freqüents d'exploració a les quals se sotmeten les persones víctimes del trànsit sent les dues esmentades anteriorment les capçaleres del grup.

Organitzacions terroristes i el Tràfic de Persones

En diverses ocasions, diferents organitzacions terroristes fan ús del tràfic il·legal de persones com a forma d'autofinançament, mà d'obra o per a fins d'exploració sexual. És el cas de l'Estat Islàmic de l'Iraq i Síria (EIS) que s'analitzarà a continuació.

L'Estat Islàmic és una organització terrorista paramilitar amb tendència gihadista wahhabita i una filosofia heterodoxa de l'islam sunnita. L'ONU, així com també diferents nacions, han classificat a aquest grup com una organització terrorista. A inicis de 2024, el director del FBI, Christopher Wray, va descobrir una xarxa de tràfic de persones relacionada amb l'Estat Islàmic (EI). En aquest sentit, l'organització paramilitar ha dut a terme actuacions relacionades amb el tràfic de persones, armes, petroli i fins i tot òrgans humans amb la finalitat de finançar econòmicament les seves activitats i augmentar la seva força laboral.

Pel que respecta a les diferents modalitats d'exploració, en l'actualitat hi ha una tendència d'utilitzar la força masculina per a sectors com ara la mineria o altres indústries d'extracció, en canvi, la força femenina, dones i nenes, se sol destinar més a exploració sexual. Aquest és l'exemple de Nadia Mureu, guanyadora del Premi Nobel de la Pau en 2019 i Ambaixadora de Bona Voluntat de la UNODC, que va ser una de les moltes nenes i dones yazidíes que van ser venudes i explotades sexualment després que l'Estat Islàmic capturés la seva comunitat a l'Iraq.

Nadia Mureu és considerada la primera víctima de tràfic de persones nomenada Ambaixadora de Bona Voluntat de l'ONU. El seu testimoniatge sobre l'esclavitud a les mans de l'Estat Islàmic s'ha convertit en una veu clau per a exposar aquest crim. Yury Fedotov, el director executiu de la UNODC, ha alertat a la comunitat

internacional a parar esment a l'anomenat de justícia de Nadia.

Segons un informe de la UNODC, el 70% de les víctimes de tràfic de persones identificades a nivell mundial són dones. La meitat d'aquestes víctimes són dones adultes, mentre que una cinquena part de totes les víctimes són nenes. El número continua augmentant.

Espanya.

En l'actualitat, Espanya es manté com a país de trànsit i destinació de tràfic d'éssers humans degut, entre altres factors, a la seva disposició geogràfica i la proximitat amb el continent africà, així com als llaços culturals mantinguts amb Llatinoamèrica. Tot això situa al país com un node rellevant per a les xarxes de tràfic i explotació d'éssers humans. Aquesta situació està sent condicionada en els últims anys per l'imparable auge que estan tenint les tecnologies de la relació, informació i comunicació (TRIC), cada vegada més utilitzades per les xarxes criminals en totes les fases del tràfic, especialment en la captació, control de les víctimes i publicitat dels seus serveis.

Al llarg del 2023 s'han identificat un total de 1.466 víctimes de delictes de tràfic i explotació d'éssers humans dels quals s'ha aconseguit la detenció de 923 personis i l'articulació de 109 grups o organitzacions criminals. Segons el Centre d'Intel·ligència contra el Terrorisme i el Crim Organitzat – CITCO de la Secretaria d'Estat de Seguretat, extracta d'una xifra en augment després de la finalització de la pandèmia de la COVID-19 (2020). D'aquestes dades, s'ha analitzat que un 44% de les víctimes van ser homes i el 56% restant dones. Aquestes dades ressalten la importància de les autoritats nacionals d'implementar més mecanismes i solucions

per a identificar i intervenir de forma més eficaç en les xarxes il·legals de tràfic de persones. Per a això, a continuació, s'analitzarà el rol que la Intel·ligència Artificial (IA) pot tenir com a eina a utilitzar per a reduir, i fins i tot erradicar per complet, els casos de tràfic il·legal de persones.

Intel·ligència Artificial

La intel·ligència artificial (IA), entesa com la combinació d'algorismes dissenyada per éssers humans, pot exercir un important paper en la lluita contra el tràfic il·legal de persones. La intel·ligència artificial, així com la tecnologia en general, ha anat evolucionant al llarg de les últimes dècades fins al punt de trobar-se la mateixa a l'abast de tot aquell que vulgui fer ús d'ella. Per a això, és responsabilitat de les autoritats governamentals, dels estats, i de les diferents institucions relacionades, fer un ús adequat i usar-la com a eina per a eliminar els casos de tràfic. A continuació es detallassin algunes possibles formes per a fer-ho efectiu.

En primer lloc, usar la tecnologia i models de IA per a obtenir un reconeixement facial i anàlisi d'imatges més avançat. Amb l'ús adequat d'aquesta tecnologia, es poden analitzar les imatges de les càmeres de seguretat de zones públiques o altres àrees propenses al tràfic il·legal de persones (com ara ports o aeroports) i identificar tant a les víctimes com als traficants. D'aquesta manera, una vegada identificats els sospitosos en temps real, es permetria a les autoritats oficials intervenir d'una forma més efectiva i aconseguir detenir l'activitat. És l'exemple de la companyia DeepGuard que ha desenvolupat una plataforma que emprava algorismes avançats d'aprenentatge automàtic per a analitzar en temps real les imatges de les càmeres de seguretat de diversos centres comercials per a millorar la seguretat. D'aquesta manera, es permet eliminar la necessitat d'estar supervisant contínuament els monitors i poder monitorar en temps real els incidents i poder

oferir recomanacions eficaces.

En segon lloc, la IA pot emprar-se per a monitorar les Xarxes Socials i la Web Fosca (Dark Web) amb la finalitat d'identificar possibles patrons i senyals d'activitat relacionades amb el tràfic. En aquest sentit, es pot interferir en les comunicacions i intercanvi d'informació de traficants per a desmantellar possibles xarxes il·legals establertes. A través d'algorismes avançats, la IA pot rastrejar patrons sospitosos de comportament, detectar paraules clau o fins i tot analitzar imatges pujades a internet que estiguin vinculades amb activitats de trànsit. A mode d'exemplificació, la IA pot identificar perfils falsos o comptes usats per a atreure a víctimes i poder proporcionar aquesta informació a les autoritats oficials perquè puguin intervenir.

La Universitat Camilo José vigila (UCJC), a través de Computing and Artificial Intelligence Laboratory (CAILab) lluita contra el tràfic de persones amb un desenvolupament algorítmic basat en la Intel·ligència Artificial. En concret, s'analitza el modus operandi seguit per les organitzacions criminals per a la captació de dones i les tècniques usades per al seu reclutament. A més, també s'explora l'ús d'eines tecnològiques per a la seva lluita a través de la Intel·ligència Artificial (IA). L'objectiu de la UCJC és detectar la tracta amb finalitats d'explotació sexual en internet i alertar a les víctimes per a interrompre la captació.

En tercer i últim lloc, la captació i l'assistència a autoritats oficials. Els sistemes de simulació basats en IA poden usar-se per a ensenyar als agents el reconeixement de comportaments sospitosos i tècniques d'interrogatori efectives. La intel·ligència artificial té la capacitat d'analitzar dades en temps real i proporcionar recomanacions instantànies,

com identificar patrons de comunicació entre traficants i víctimes durant les operacions. A mode exemplificativo, a Espanya, la Policia Nacional ha implementat un sistema que analitza missatges encriptats i ajuda a desmantellar xarxes de trànsit humà mitjançant la IA.

A més dels possibles usos descrits, és important matisar que per a aconseguir un veritable èxit en l'operació i poder erradicar per complet els casos de tràfic de persones, es requereix d'una profunda col·laboració entre governs, organitzacions internacionals i societat civil.

¿Poden els traficants fe rus de la IA?

Efectivament. La IA s'usa en organitzacions criminals de la mateixa manera que la usen les empreses de manera legítima per a millorar la comunicació i coordinació, obtenir una avaluació i mitigació de riscos i, fins i tot, arribar a monitorar i controlar les víctimes. La diferència és principalment una qüestió de legalitat o il·legalitat dels objectius de l'organització donada. En aquest sentit, s'analitzaran algunes de les principals finalitats que aquestes organitzacions busquen mitjançant la implementació de sistemes basats en intel·ligència artificial.

Pel que respecta a la comunicació i coordinació, les diferents organitzacions criminals solen fer ús de sistemes (coneguts com a "bots") impulsats per IA per a coordinar activitats com ara proporcionar instruccions sobre les rutes segures basades en dades de trànsit en temps real i presència potencial, poder comunicar amb els transportistes de la xarxa els possibles canvis a causa d'operatius policials i gestionar els pagaments i transferències així com les altres actualitzacions sobre l'estat de les transaccions entre membres de la xarxa. Tot això amb l'objectiu d'operar de la forma més segura i eficient possible.

Finalment, aquestes organitzacions poden usar la tecnologia com a eina per a captar, monitorar i controlar les seves víctimes. Segons l'especialista en ciberseguretat, Alan Mai, el 91% d'internet no és accedit per navegadors tradicionals obrint així la possibilitat a l'existència de pàgines web il·lícites l'únic objectiu de les quals és la captació de víctimes.

Conclusió

En suma, les autoritats han d'usar la intel·ligència artificial (IA) per a combatre el tràfic de persones a través de la identificació de patrons sospitosos i activitats il·legals en temps real amb eines sofisticades com l'anàlisi de big data, el monitoratge de xarxes socials i la vigilància amb càmeres de seguretat. La IA ha d'usar-se per a millorar la capacitat de les institucions per a intervenir i prevenir aquests crims, la qual cosa permet una resposta més ràpida i precisa. En implementar aquestes tecnologies, es pot reduir significativament el nombre de casos de tràfic de persones, protegir les víctimes i desmantellar de manera efectiva xarxes criminals.

Sara Montserrat Miret Pros

**Estudiant de Dret i Global Governance,
Economics and Legal Order, ESADE**

Referències

Situación en España, Ministerio de Interior, 2024

<https://www.interior.gob.es/opencms/es/servicios-al-ciudadano/trata/situacion-en-espana/>

“Mirada Global Historias Humanas”, Noticias ONU, 2024

<https://news.un.org/es/story/2024/06/1530721>

“España: La red contra la trata de personas”, Amnistía Internacional, 2024

<https://www.es.amnesty.org/en-que-estamos/noticias/noticia/articulo/espana-la-red-contra-la-trata-de-personas-pide-al-gobierno-urgencia-para-aprobar-una-ley-esta-legislatura/>

“FBI: Hay una red de tráfico de personas conectada al Estado Islámico”, Diario Las Américas, 2024

<https://www.diariolasamericas.com/eeuu/fbi-hay-una-red-traffic-personas-conectada-al-estado-islamico-n5353038>

Inteligencia Artificial Aplicada en la Batalla Contra el Crimen Organizado, Voyager Labs, 2024

<https://www.voyager-labs.com/es/artificial-intelligence-applied-in-the-battle-against-organized-crime/>

Una herramienta tecnológica para la lucha contra la trata de mujeres basada en la IA, Universidad Camilo José Cela, 2024.

<https://www.ucjc.edu/blog/una-herramienta-tecnologica-para-la-lucha-contra-la-trata-de-mujeres-basada-en-la-ia/>

“Qué es DeepGuard”, Sever Security, 2024

https://www.withsecure.com/userguides/product.html?business/server-security/15.00/es/task_4FAC03A45F4D4B35AA713210F65BE116-server-security-15.00-es

Publicat per:

**Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya**
United Nations Association of Spain

Amb el suport de:

**Generalitat
de Catalunya**

ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades per els seus col·laboradors.